

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

29.11.2017. Nr. 1-11/1329

**Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrijai**

Zināšanai:
Ekonomikas ministrijai

Patērētāju tiesību aizsardzības centram

Par autostāvvietu izmantošanas noteikumiem

Konkurences padomes (turpmāk – KP) pārstāvji 2017. gada 11. maijā kopā ar Ekonomikas ministrijas (turpmāk – EM) un Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – PTAC) pārstāvjiem piedalījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) rīkotajā sanāksmē, kurā tika pārrunāts jautājums par Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Rīgas satiksme” (turpmāk –RS) autostāvvietu pakalpojumu sniegšanas tiesisko pamatojumu un tā ietekmi uz konkurences un patērētāju tiesībām.

Ņemot vērā tikšanās laikā izteiktos viedokļus un izvērtējot ar nozari saistīto regulējumu, KP norāda uz turpmāk minēto.

Rīgas administratīvajā teritorijā autostāvvietu pakalpojumu nodrošina vairāki pakalpojumu sniedzēji (komersanti). Līdzās privāto kapitālsabiedrību darbībai autostāvvietu pakalpojumu tirgū Rīgas administratīvajā teritorijā darbojas arī RS (pašvaldības kapitālsabiedrība), kurai Rīgas dome ar 2013. gada 5. februāra Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Nr. 206 “Rīgas pilsētas pašvaldības maksas stāvvietu apsaimniekošanas un lietošanas saistošie noteikumi” (turpmāk – Noteikumi) ir deleģējusi tiesības apsaimniekot un noteikt lietošanas kārtību maksas autostāvvietās, kas atrodas ielu posmos Rīgas administratīvajā teritorijā.

RS darbībām, nodrošinot autostāvvietu pakalpojumu, ir privāttiesisks raksturs, kas pēc būtības neatšķiras no privāto komersantu piedāvātā autostāvvietu pakalpojuma, taču ir konstatējams atšķirīgs normatīvais regulējums. RS nodrošina autostāvvietu pakalpojumu, pamatojoties uz pašvaldību saistošajiem noteikumiem, tas ir, uz ārēju normatīvo aktu. Visi jautājumi, kas saistīti ar RS sniegto pakalpojumu ir risināmi Noteikumos paredzētajā kārtībā, neattiecinot citos normatīvajos aktos paredzēto par privāttiesiski noslēgtiem darījumiem (līgumiem), kā tas būtu sagaidāms, kad starp pusēm tiek noslēgts privāttiesisks līgums. Savukārt privāto pakalpojumu sniedzēju (komersantu) darbības, nav pakļautas regulējumam, kas attiecināms uz RS, bet gan noteikumiem par privāttiesiski noslēgtu līgumu atbilstoši Civillikumā un Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajam. Pēc būtības identisku pakalpojumu sniegšana tiek regulēta atšķirīgi, radot situāciju, kurā privātie pakalpojuma sniedzēji ir ierobežoti rīkoties tāpat kā RS, piemēram, attiecībā uz līguma noteikumiem par sodu apmēru, ja maksas autostāvvietas lietotājs nav veicis atbilstošu samaksu par tās izmantošanu.

RS, noslēdzot darījumu ar maksas autostāvvietas lietotāju, ja tas nav veicis apmaksu atbilstoši Noteikumos paredzētajam, tas ir, nav veicis maksas autostāvvietas priekšapmaksu, vai faktiskais maksas autostāvvietas lietošanas laiks par vairāk nekā 60 minūtēm pārsniedz ar priekšapmaksu

apmaksāto autostāvvietas lietošanas laiku, piemēro autostāvvietas lietošanas pēcapmaksu septiņkārtšā stundas tarifa apmērā par katru kalendāro dienu, kas ir maksas autostāvvietas darba diena, A, B, C, R, un D zonas teritorijā vai trīskārtšā dienas tarifa apmērā V zonas teritorijā par katru kalendāro dienu atbilstoši Noteikumu 21.1.-21.6. apakšpunktos noteiktajai likmei. Šāda iespēja noteikt *pēcapmaksu* nav privātajiem pakalpojumu sniedzējiem, jo tā nebūtu uzskatāma par atbilstošu Civillikumā paredzētajam līgumsoda regulējumam.

Privātais pakalpojumu sniedzējs atšķirībā no RS, noslēdzot darījumu ar maksas autostāvvietas lietotāju, gadījumā, ja lietotājs līgumā paredzēto saistību jeb apmaksu par maksas autostāvvietas izmantošanu ir nepienācīgi izpildījis vai neizpildījis īstā termiņā, nevar prasīt lielāku sodu, kā tas paredzēts Civillikuma 1716. panta trešajā daļā. Tajā noteiktais ierobežojums paredz, ka līgumsods nevar būt lielāks par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Pie tam privātais pakalpojumu sniedzējs nevar līgumsodu piemērot par katru kalendāro dienu, kad autostāvvietas lietotājs nav norēķinājies par maksas autostāvvietas lietošanu, nosakot to vairākkārtīgā (atkārtotā) vai pieaugošu maksājumu veidā.

KP vēlas vērst VARAM uzmanību apstāklim, ka RS tāpat kā tirgū esošie privātie pakalpojumu sniedzēji ir privāttiesību subjekts, kas veic komercdarbību peļņas gūšanas nolūkā. Visu attiecīgā pakalpojuma sniedzēju darbība, nodrošinot autostāvvietu pakalpojumu lielam patērētāju lokam, vienlīdz ietekmē attiecīgās administratīvās teritorijas attīstību kā arī autostāvvietu pakalpojumu tirgu kopumā. Līdz ar to nav pamatoti, ka to darbība, nodrošinot faktiski identisku pakalpojumu sniegšanu, tiek regulēta atšķirīgi, jo: 1) ar atšķirīgu regulējumu tiek diskriminēti līdzīgos vai pēc būtības vienādos apstākļos esoši pakalpojuma sniedzēji; 2) tādējādi tiek ierobežota patērētāju tiesisko interešu aizsardzība, nenodrošinot to vienā līmenī vai tādā apjomā, kā tas būtu, ja uz autostāvvietu pakalpojuma nodrošināšanu tiktu attiecināti privāttiesisko darījumu noteikumi.

KP jau iepriekš ir norādījusi, ka pašvaldības iesaiste komercdarbībā pēc iespējas jābūt tādai, kas nerada nepamatotas priekšrocības pašvaldības kapitālsabiedrībai, diskriminējot privātos pakalpojumu sniedzējus, jo nevienlīdzīgu tiesisko apstākļu esamība, kā arī atšķirīgas iespējas darboties, sniedzot tādu pašu pakalpojumu pārkāpj konkurences neitralitātes principu. Atbilstoši OECD paustajām atziņām, tiesiskajai videi, lai tā atbilstu neitralitātes principiem ir jābūt tādai, kurā uz visiem uzņēmumiem, neatkarīgi no tā, kam tie pieder, attiecas vienādi noteikumi. Attiecīgi piederība publiskai personai nedrīkst radīt priekšrocības tās uzņēmumam. KP ieskatā šāda pašvaldības iesaiste komercdarbībā, piemērojot normas, kuras nevar piemērot citi tirgū esošie komersanti un kuras patērētājs nevar apstrīdēt civiltiesiskā kārtībā, ir pretēja godīgiem konkurences principiem.

Nemot vērā visu iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 2. pantu, kas paredz aizsargāt, saglabāt un attīstīt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības nozarēs sabiedrības interesēs, KP aicina VARAM veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka identiska pakalpojuma sniedzēji netiek pakļauti atšķirīgiem noteikumiem, kas nepamatoti ierobežo konkurenci.

Priekšsēdētāja p.i.

J.Račko